

نامه بۆ ژووليا بازار

عەلى حەسەن
(كەلار)

من نەمگوت، بەلكوو نووسيمەو. مرۆف بۆ ئەوێ بنووسیت، پێويستە بيانوويەکی هەبیت. بيانووی من بۆ نووسین، هەر خودی نووسینە، من ناتوانم نەنووسم، دەبیت بنووسم. نامه بۆ ژووليا "تەنيا مرۆف، لە قوولایی سەد هەزار پێو، خۆشم دەوێ... خۆت وەرە! ئەم زەمەنە، هیچ هەستیکی نییە! هەمووان بە گوێهەکانم دەبینم، تەنيا تۆ نەبیت بە چاوه‌کانم دەتبیستم. ئەمە چیرۆک نییە بۆتی بگێرمەو، شیعەر نییە بۆتی بنووسم؛ خۆشم ویستی، چونکە شایەنی ئەو بوویت خۆشم بوێ. مەرە، ئیستا "نەمری" ئەوێهە بتوانی بژیت! مردن ترسناک نییە، ترسناک ئەوێهە لەم ژيانەدا تەمەنتکی درێژت هەبێ.

لەم زەمەنەدا، هیچ شتیک لە بێدەنگی و تەنیاوی جوانتر نییە. ئاخ تەنیاوی، تەنیاوی هەندێ کات باشە، بەلام هەموو کات باشترە! هەندێ قسە هەن، تەنيا لە نێو کتێبەکاندا جوانن، شتیک هێندە ئێوان جوان بێ، چاوه‌کانتە! لە پشت هەر دێرێکەوێهە کە دەنووسرێ، چیرۆکیکی ئازاروی بوونی هەیه. لە نێوان بۆشایی دێرەکاندا، قسەگەلێکی نەوتراو هەن کە بۆ هیچ کەسێک ناگێردرێنەو.

چاوه‌کانم پەڕن لە دووکەل، نیشانەکی کەم خەوی نییە، ئەمە پێی دەلێن: دووراو دوورا ئازار چەشتن. ئەمە ئەو چالەیه کە هیچ دێرێک پەڕی ناکاتەو. تۆ لە هیچ مرۆفێکی دیکە ناچیت، جگە لەوێ لەم دوورگە نەفرەتییدا پۆجم بە تاشەبەردی وشەکاندا بەدەیت، ئالوودە نیم بە هیچ شتیک، جگە لە تۆ. بێرکردنەو لە تۆ، لە تابلۆی مرۆفێکی شیزۆفرینیا دەچیت.

هه نووکه ژووره کهم زۆر سارده، من و ئافره تی نێو نامه که پیکه وه هه لده لرزین، هیچ کهرمکه ره وه یه که له م ژووره دا نییه، من بئ تو هیچ نیم، جگه له جهسته یه کی سارد - سارد نه بیست. ته نیا مرۆف، ته نیا تاوانم نه وه بوو، تۆم خووش ویست.

”سه رم“ هه ر به راستی به ستوویه تی! کاتی که قسه کانم به جیی درکاندنیا ن بوون به جه ژمه ت، بۆم قووت نه درا، له گه روومدا وه ک بادامی که جیی خویان کرده وه، هه نووکه ده مم قه وزه ی گرتووه، چاوه کانیشم بوون به ”به به رده بو“.

به هۆی مرۆفه وه، هه موو شه وی که کاتی نووستن، ده بئ دلم له ئاو بکه م، تا بۆ سبه ی نه رم ببیته وه. ته نیا مرۆف، ته نیاییم چالیکه، هیچ که سیک ناتوانئ پری بکاته وه! نامه وی هه سته کانیشم بشارمه وه، من زۆر زۆر ته نیام، ته نیاییه که که ته واوی پۆحمی داگیر کرده وه و له ناخه وه لیم ده خوات. هه ندئ کات دۆخم زۆر خراپتر ده بئ، ”تا“ یه کی قورس دام ده گریه ت و نازانم چی ده که م و چی ده لیم، له گه ل نه وه شدا پینووسه که ش لیم بیزاره. ئیستا ئیمه؛ من، پینووس، جگه ره که م، هه ر سیانمان زۆر ته نیاین.

نامه وی به به زه ییه وه لیم بروانی، چونکه ”به زه یی“ هه رگیز شایه نی لیخووش بوون نییه. دلم له جیکه ی خوی نییه، مرۆف له دۆخی که وه هادا مه هیله وه، نه ک هه ر من، خوداش به مه بارودۆخی تیک ده چیست. مرۆف؛ که سووچیکه دیکه ی دۆزییه وه بۆ ژیان، نه ک هه ر خووشه ویست، خوداش له بیر ده کات. پینووسه که توانایی نووسینه وه ی نه م هه موو نازاره ی نییه، ژیان له م تاراوگه یه دا ته نیا کات به فیرونده، تی ناگه م مرۆفه کان چون ده توانن بژین، له کاتی که ئامانجیک بوونی نه بیست؟

ئه ی ئامانج؛ کورترین گوزارشت بۆ نه وه هه سته ی که له ناخمدایه، ته نیا بیده نگیه. ته نیا ده لیم: ”ژیان“ جوړیکه له نه خووشی. لیره هیچ شتیک پاریزاو نییه. مرۆف، لیره به شه و خودا په رسته، به پۆژ بئ خودا، به پۆژ موسلمانان و به شه و کافر، ساتیک بئ ئایینه، ساتیک ئاییندار، پۆژیک خوی خاوه ندرایتی له خوی ده کات، پۆژیک که سیکی دیکه، چرکه - چرکه ”ژیان“ ته مه نی به ره و کۆتایی ده چیست، هیچ بیانوویه که بۆ ژیان نییه، نه وی تر ته نیا کات به فیرونده - واته: خو فریودان له نیو دنیا یه کی یۆتوپیدا.

دوو باره ی ده که مه وه ئیره عیراقه، پئ ده چی هه ر یه کی که وه ک من، واز له خولیاکانی به نیست و بکه ویته ژیر کاریگه ری سیستمی ده ولت، له وانیه به یه وی ببیست به سه ربازا! به راستی هه موو شتیک کۆتایی دئ، هه ر له جهنگ، کوشتن، نازار، ته نانه ت نه م جیهانه ش... هه تادوایی، به لام نه وه ی بۆ هه میشه ده مینیته وه خو شه ویستییه.

من تۆم له جهنگدا نه ناسی، به لام نه وه نده ده زانم که فیشه کی که، پئ ده چی بۆ هه میشه دووان له ئامیزی یه کتر بکات. هیچ جهنگی نه یوانی له خو شه ویستی من که م بکاته وه، هیچ سه ربازیکی کوژاویش به نامه ی پۆسته چییه کاندانه هاته وه. هه ندئ کات ده مه وی بۆ ساتیکیش بئ له دنیا ی مرۆفه کان برۆمه ده ره وه، به لام تارماییه کی ترسناک پنگه م لئ ده گریه ت و ناشه یلئیت بخه وم.

له م ژووره دا، که جگه له من هیچ مرۆفیکه دیکه ناگریته خوی، نه م چه ند دیره م بۆ نووسیویت:

”ژنترین ژن“

له یه که م ویستگه ”پایه به رز“

یان له گه ل یه که مین به فر

له دوورترین ئاسمانه کانی خودا

له گەل يەكەمىن ماچى پرووشەى بى تەل
 ئەى له سەماى زىخەكان بى وینەتر
 ئەى قوولتر له دەروونى ئەم هەسارە پیرە
 تۆ كى پالى پىئو نابووى،
 وا كە وتوویتە تە نىو قوولایى گيانمەو و
 نایەیتە دەره؟
 بەم عەسەرەچا، له گەل تەوانەو هى يەكەمىن بە فر
 گریانى يەكەم مەمكى كویره كانى
 پىكە نینى هەزاران مەلى گيانكە نشت
 ئەى له هەناسەى "با" دلرپىنتر
 خاوتر له ئەژنۆ شكاو هەكەنى كاتزمىرى تەنیاى
 ئەى مپهرە بانتر له داىكى عيسا
 نەرمتر له كەف
 له ماسى نزیكتر له قوولایى
 ئەى لمى دەریا
 هیدى هاتى وەك بە فر، هیدى مەچۆ ئەى تۆز.
 له گەل يەكەمىن شكانى گەفتى باران
 يەكەمىن چای كوخ، ئەى ئافرەت
 نانى گەرمى يەكەمىن تەنورەكان
 يەكەمىن سوپەى دلئاسن
 ئەى خەونە پەپ له بال نەهاتوو هەكان
 زەرپتر له سیمای گولەگەنمى خۆر بردوو
 ئەى گۆزەشكاوى سەر بپره كان
 ئەى غەمگینترین پوانین له زیوارەكانەو
 غەرببترین غەوارەى ئەم جوگرافیا نەفرەتیبە
 كچى دلشوشە،
 زامترین زامەكانى كۆمەلگەى شپت
 ژنترین ژن، كى هیناتى؟
 خۆشم دەوپی... هەتادوایی، ئەى تەنیا مرۆف.
 خۆشویستنىك؛ وەك رەنگ بنیشى بە لئو هەكانتەو.
 خۆشویستنىك، له پەپى بالندە تۆراو هەكان، له گەل
 يەكەمىن "با" كە دەچپتە سەر خەرمان و يەكەم
 جووتیار كە شەن دەكات. لەم نامە یەدا؛ هپچ
 چەترىكت پئویست نییە، لپره نە باران دەتوانى

شوپین پپت بسپرتەو، نە بە فر. زۆر دەترسم وەك
 شەمەندە فەرىكى بەر باران، پەراویز بخرپت و نەگات
 بەجى.
 خۆشەویستى: هەلوپستەیه، پىگایەكى دورودرپژە
 و دەچپتەو سەر چاوه كانت. ئەگەر پۆژى پپت
 بەسەر گولپكدا نا، ئەو مەم، نەرم هەنگاو بنى.
 ئەگەر پۆژى كۆتا قومى جامە ئاویكت پەراویز خست،
 ئەو مەم، مەمپژە و بمخۆرەو. ئەگەر پۆژى بە
 ولاتپكدا تپپەپت، بۆنى غەرببى لئ دەهات، چاك
 بزانه من لەوئ نپم. ئەگەر پۆژى هەستت بە
 تەنیاى خۆت كرد، ئەو ئەو پۆژە من مردووم.
 ئەگەر پۆژى دپتنى "دیمەنىك" بزەى خستە سەر
 لئو هەكانت، ئەو مەم، ئپتر له یادەو هەرببەك زیاتر
 هپچى تر نپم. ئەم پۆژانە و سەدان پۆژى تر،
 ئەگەر پۆژى بەلای گۆرپكدا تپپەپت، بە هپمنى
 تى بپهپه، ئەو مەم، نەرم هەنگاو بنى، چونكە
 نامەوئ سەرلەنوئ لپره دەست بە ژیان بكەمەو.
 ژوولیا؛ داىكم دەروونناس نەبوو، بەلام بە
 ئامازەبەك لە هەستەكانم تى دەگەپشت، لە
 كاتپكدا من هپچ كات هەستەكانى خۆم بۆ
 ئەو دەرنەبپپوو، تى دەگەم دواى دەیان نامە،
 دەیان چپرۆك، تۆ هپشتا نەك هەر لپم تى
 ناگەى، بەلكوو وەك قورپكى "شل" مامەلە بە
 هەستەكانەو دەكەیت. "تەنیاى" جۆرپكە لە
 نەخۆشى. چەند تامەرزۆم لە نپو مپژوودا خۆشم
 بوپى، لە نپو مپژووشدا ئەم نامە یە بخوینتەو،
 چەند تامەرزۆم! زوو وەرە، دەترسم مردن بگات
 و تۆ هەر نەگەى.
 قبوولى بكە لە نپو سەرمدا، وەك بالندە یەكى
 شپن خۆشم بوپى.

٢٢ بەفرانبارى ٢٠٢٣